



Opschrift

Vergadering van 9 februari 2026

Nummer: 2026_MV_00133

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Julie Steendam: Stand van zaken SMAK als Vlaams museum

Raadslid(-leden):

Julie Steendam - PVDA

Bevoegd: Astrid De Bruycker

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Begin deze week werd een aanpassing aangekondigd in het plan van Minister van Cultuur Caroline Gennez om het Vlaams museumlandschap te hertekenen. Oorspronkelijk zou het Antwerpse M HKA zijn rol als museum verliezen, en zou zijn collectie overgeheveld worden naar het Gentse S.M.A.K, dat een Vlaams museum zou worden. Voor het S.M.A.K. en de Gentse cultuurbegroting in zijn geheel, betekende dat naar alle waarschijnlijkheid ook een financiële meevaller gezien de extra Vlaamse middelen die met deze hertekening zouden komen. Nu blijkt dat het Antwerpse M HKA zou toch zijn status als museum behoudt, en dus zijn collectie.

Vraag:

- Wat betekent deze aanpassing van het plan voor het SMAK, zowel op financieel vlak, als voor het oorspronkelijke plan omtrent het overnemen van de collectie?
- Wat is de laatste stand van zaken met betrekking tot de opstart en het verloop van de onderhandelingen hierover?

Antwoord

Dankjewel raadslid Steendam voor deze vraag en om opnieuw aandacht te vragen voor dit belangrijke dossier.

Zoals u aangeeft, heeft minister Gennez recent enkele bijstellingen gedaan aan het Vlaamse museumplan. Die wijzigingen hebben vooral betrekking op de situatie in Antwerpen, ze veranderen niets aan de kern voor Gent: het S.M.A.K. wordt een Vlaamse Instelling, zoals eerder beslist, met een transitie die blijft voorzien voor 2028. Ook

het financieel engagement als gevolg van deze beslissing blijft ongewijzigd. Voor deze beslissing voelen we veel draagvlak, zowel binnen Gent, wat logisch is, maar ook buiten Gent. Er wordt in elk geval ook uitgekeken naar de manier waarop Gent dit grootstedelijk zal aanpakken. Dat is nu al duidelijk.

De betrokken musea werken de komende maanden samen aan een gedeelde toekomst voor het Vlaamse museale landschap. Die visienota, die tegen juni 2026 klaar moet zijn, zal focussen op samenwerking, publiekswerking, collectiebeheer en -onderzoek, goed bestuur, hedendaags artistiek en zakelijk leiderschap en internationale uitstraling. Patrick Allegaert wordt aangesteld om de Vlaamse musea in dit proces te begeleiden.

Wat de collecties betreft, is het belangrijk om opnieuw te benadrukken dat museale collecties nooit automatisch overdraagbaar zijn. Zowel bij M HKA als bij het S.M.A.K. is er sprake van:

- werken van de Vlaamse Gemeenschap
- werken die eigendom zijn van de Stad Gent of Antwerpen.
- werken in handen van de musea zelf
- langdurige bruiklenen van verzamelaars, kunstenaars en vriendenverenigingen

Een eventuele herverdeling of herorganisatie van collectieonderdelen kan dus alleen via grondig, inhoudelijk overleg tussen de betrokken musea. Dat overleg is lopende.

Dat was zo in het initiële plan, en dat is vandaag nog steeds zo.

Nu de Vlaamse Regering haar beslissing formeel heeft herbevestigd, worden de gesprekken met Vlaanderen verdergezet. Die onderhandelingen gaan over:

1. Collectie en inhoudelijke afstemming
2. Gebouw en infrastructuur
3. Personeel en governance Ik maak van de gelegenheid gebruik om nog eens te benadrukken dat we deze oefening met de grootste zorg voor het personeel zullen doen. Belangrijk engagement van Vlaanderen daarbij is dat alle personeel aan boord zal blijven.

De werkgroepen tussen de Stad, het departement Cultuur, AGB Kunsten en Erfgoed en het S.M.A.K. zijn hervat. We hebben ook een transitiecoördinator aangesteld om dit zorgvuldig te beheren.

Collega, dit moment is voor Gent veel meer dan een institutionele stap.

De transitie van het S.M.A.K. is een strategische hefboom voor ons stedelijk cultuurbeleid.

De samenwerking met Vlaanderen moet leiden tot een sterk inhoudelijk plan dat:

- het S.M.A.K. klaarstoomt voor zijn Vlaamse rol,
- samenwerking met de Gentse musea en cultuurspelers versterkt
- samenwerking met andere domeinen zoals (creatieve) economie, onderwijs, welzijn, toerisme... verder uitbouwt
- Actuele en Hedendaagse kunst tastbaar maakt voor zoveel mogelijk Gentenaars, van het museumkwartier tot diep in de wijken en deelgemeenten

Het is mijn ambitie om dit zoveel mogelijk samen met de sector vorm te geven. Daarbij zullen we ongetwijfeld ook de vruchten kunnen plukken van al het degelijk en gedragen werk dat de voorbije jaren geleverd werd in aanloop naar Gent 2030. De kennis en voorbereiding van dit traject is van onschatbare waarde en kunnen we meenemen in de ambitieuze oefening die we nu aanvatten.

Samen met S.M.A.K., de andere musea, de Cultuurdienst en het brede cultuurveld zetten we Gent nog veel sterker op de kaart als cultuurstad, en als dé stad voor hedendaagse en actuele kunst in het bijzonder.

Dat zal voor mij pas geslaagd zijn als we dat niet alleen in onze musea zelf, maar tot in het hart van onze wijken en deelgemeenten, tastbaar maken. Jullie weten dat het mijn diepe overtuiging is dat cultuur van en voor elke Gentenaar is. Ik zal deze Vlaamse erkenning dus ook aangrijpen als een kans om dat verder waar te maken. Dat sluit ook naadloos aan bij de doelstelling van minister Gennez.

Want Collega's, laat me afronden met een punt dat we soms uit het oog verliezen in het debat van de voorbije maanden: het oorspronkelijke doel van het museumplan was – en blijft – om de fantastische collecties van onze Vlaamse musea veel meer zichtbaar te maken voor een veel breder publiek.

Vandaag is nog altijd:

- te veel topcollectie niet te zien,
- te weinig afgestemd tussen musea,
- en niet altijd voldoende gecoördineerd in beheer en presentatie.

De Vlaamse hervorming wil precies daarin verandering brengen: meer tonen, beter samenwerken, sterker spreiden en internationaal profileren.

Dat is ook exact de rol die het S.M.A.K. binnen het museumlandschap opneemt!

En dat is ook exact de rol die ik voor het stedelijk cultuurbeleid weggelegd zie: onze instellingen ondersteunen om internationaal hogere toppen te scheren en dat steeds doen met beide voeten stevig op Gentse grond.
